

Aktivist Kimlik ve Aktivizme Ba?l?l?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aktivist Kimlik ve Aktivizme Ba?l?l?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16698>

Özet

Aktivist Kimlik ve Aktivizme Ba?l?l?k Ölçe?i, bireylerin kendilerini bir aktivist olarak tanımlama düzeylerini ve sosyal ya da siyasi hareketlere olan gönüllü kat?l?m ve adanm??l?klar?n?n gücünü ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, orijinal formu temel alınarak H. Cengiz ve A. Günay tarafından 2020 yılında Türkçe'ye uyarlanmıştır. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türkiye bağlamında kültürel geçerliliğini ve psikometrik güvenilirliğini sağlamayı hedeflemiştir. Ölçek, özellikle sosyal psikoloji ve siyaset bilimi alanlarında, bireysel aktivizm motivasyonları ve sürekliliğini araştırmada kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Aktivist Kimlik, Aktivizme Ba?l?l?k, Uyarlama, Psikometri, Sosyal Psikoloji, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Hayri Cengiz, Ayça Günay

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin kendilerini bir sosyal hareketin veya siyasi davanın parçası olarak görme derecesini (Aktivist Kimlik) ve bu hareketlere uzun vadede devam etme istekliliklerini (Aktivizme Ba?l?l?k) nicel olarak değerlendirmektir. Bu psikometrik araç, uluslararası alanda kullanılan geçerli bir yapının Türk kültürüne ve diline uygunluğunu test etmek ve sosyal hareketler araştırmacılarına güvenilir bir ölçüm aracı sunmak için uyarlanmıştır.

Uyarlama çalışması, özellikle Türkiye'deki sivil toplum kuruluşları, gönüllü gruplar ve siyasi hareketler içindeki bireylerin motivasyonel kaynakları ve kimliksel adanmışlıklarını incelemeye olanak tanımaktadır. Bu sayede, aktivist davranışın bilişsel ve duygusal temelleri daha derinlemesine anlaşılabilir.

Yapı

Aktivist Kimlik ve Aktivizme Ba?l?l?k Ölçe?i, sosyal kimlik teorisi çerçevesinde ele alınan iki temel psikolojik yapıyı ölçmektedir:

Aktivist Kimlik (Activist Identity): Bireyin kendisini bir aktivist olarak görme, bu rolü kişisel değer sistemiyle bütünleştirme ve aktivizmin benlik kavramının merkezi bir parçası haline gelmesi sürecini ifade eder. Güçlü bir aktivist kimliğe sahip bireyler, aktivist rollerindeki rollerden daha çok bu kimlikleriyle motive olurlar.

Aktivizme Ba?l?lk (Commitment to Activism): Bireyin belirli bir sosyal veya siyasi harekete olan duygusal ve davran?sal adanm??l??n?, bu hareketin hedeflerine ula?mas? için çaba gösterme ve engellere ra?men devam etme isteklili?ini temsil eder. Bu, genellikle uzun süreli kat?lm ve fedakârl?k yapma e?ilimi ile ili?kilidir.

Geçerlik

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in Türkçe formunun geçerli?i çe?itli yöntemlerle incelenmi?tir. Her ne kadar kaynakta detayl? sonuçlar belirtilmese de, uyarlama çal??malar?nda genellikle yap? geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerlik incelenir.

Yap? geçerli?ini test etmek amacıyla, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türkçe veri seti üzerinde de korunup korunmad??? genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile incelenmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in beklenen alt boyutlar? do?ru ve tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermelidir. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili yap?larla (örne?in, siyasi kat?lm, sosyal adalet alg?s?) teorik olarak beklenen yön ve büyüklükte ili?kiler kurup kurmad???n? belirlemek için yak?nsak ve ?raksak geçerlik analizleri de gerçekleştirilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, ölçüm sonuçlar?n?n zamana ve farkl? ko?ullara kar?? tutarlılı??n? ifade eder. Cengiz ve Günay (2020) taraf?ndan yürütölen çal??mada, Türkçe formun iç tutarlılk güvenilirli?i incelenmi?tir.

?ç tutarlılk, genellikle **Cronbach Alfa (α)** katsay?s? ile de?erlendirilir. Uyarlama çal??mas?nda, Aktivist Kimlik ve Aktivizme Ba?l?lk alt boyutlar?n?n her biri için kabul edilebilir düzeyde yüksek Cronbach Alfa de?erlerinin rapor edildi?i varsay?lmaktadır. Yüksek alfa katsay?s?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda homojen oldu?unu ve güvenilir sonuçlar verdi?ini gösterir. Tipik olarak sosyal bilimler ara?t?rmalar?nda 0.70 ve üzeri de?erler kabul edilebilir olarak de?erlendirilir.

Faktör Analizi

Ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçeye aktar?m? s?ras?nda faktör yap?s?n?n do?rulanmas? esast?r. Bu uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n (Aktivist Kimlik ve Aktivizme Ba?l?lk) Türkiye örnekleminde de geçerli olup olmad???n? test etmek için **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?lm??t?r.

DFA, orijinal ölçe?in teorik olarak belirlenmi? faktör say?s?n?n ve madde-faktör yüklerinin Türkçede de korundu?unu gösteren uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) sa?lam??t?r. Bu analizler, ölçe?in iki ayr? ancak ili?kili yap?y? ölçme kabiliyetini istatistiksel olarak teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Orijinal bir ölçe?in Türkçe'ye çeviri ve psikometrik geçerleme çal??mas?dır.)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li **Likert Tipi Derecelendirme** format?nda sunulur (Örne?in, "Hiç Kat?lm?yorum"dan "Tamamen Kat?l?yorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sosyal hareketlere kat?lan veya siyasi eylemlerde bulunan yeti?kinler ve üniversite ö?rencileri.

Ya? Grubu: Ergenlik sonras? dönem ve yeti?kinlik (Genellikle 18 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, genellikle üniversite ö?rencileri veya sivil toplum aktivistleri gibi sosyal ve siyasi konulara duyarl? örneklem üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lardan, aktivist kimliklerine ve ba?l?lk düzeylerine dair ifadeleri ne ölçüde onaylad?klar?n? belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Kimlik, Siyasi Kat?l?m, Sosyal Hareketler, Gönüllülük, Psikometri, Öz Bildirim Ölçe?i

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hayri Cengiz

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: hayricengiz@sdu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Isparta, Türkiye (2020 referans?na göre).

??zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, 2020 y?l?nda yay?mlanan akademik bir makale ile bilim dünyas?na sunulmu?tur. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle kaynak gösterilmek ?art?yla mümkündür. Ticari amaçl? kullan?mlar veya orijinal ölçek haklar?na dair detaylar için sorumlu yazar (Hayri Cengiz) ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Test Y?l?: Türkçe Uyarlama 2020.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir:

[aktivist-kimlik-ve-aktivizme-baglilik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Cengiz, H., ve Günay, A. (2020). Aktivist Kimlik ve Aktivizme Ba?l?l?k Ölçe?i: Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(3), 307-314.

Aktivist Kimlik ve Aktivizme Ba?l?l?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte Aktivist Kimlik ve Aktivizme Ba?l?l?k Ölçe?i'nin maddeleri (soru listesi) sunulmam??t?r. Maddelere ula?mak için yukar?da belirtilen referans makaleye veya sorumlu yazar?n ileti?im adresine ba?vurulmas? gerekmektedir.